

Vlada Republike Hrvatske

**Pregovaračko stajalište Republike Hrvatske
za Međuvladinu konferenciju o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji
za poglavlje 28. "Zaštita potrošača i zdravlja"**

Zagreb, 28. ožujka 2007. godine

**MEĐUVLADINA KONFERENCIJA O PRISTUPANJU
REPUBLIKE HRVATSKE EUROPSKOJ UNIJI**

PREGOVARAČKO STAJALIŠTE REPUBLIKE HRVATSKE

POGLAVLJE 28. – ZAŠTITA POTROŠAČA I ZDRAVLJA

I. SAŽETAK PREGOVARAČKOG STAJALIŠTA

Republika Hrvatska prihvaća pravnu stečevinu Europske unije (EU) obuhvaćenu poglavljem 28. "Zaštita potrošača i zdravlja" kakva je na snazi 1. siječnja 2007. godine te je spremna ostvariti njenu punu provedbu do pristupanja EU. Za potrebe priprema za članstvo, Hrvatska u ovoj fazi smatra 2009. godinu ciljnom godinom svog pristupanja EU.

Hrvatska ne traži trajna izuzeća niti prijelazna razdoblja za provedbu pravne stečevine obuhvaćene ovim poglavljem.

II. ZAKONODAVNI I INSTITUCIONALNI OKVIR

II.a. ZAŠTITA POTROŠAČA

Zakonodavni okvir

Pravna stečevina EU u području zaštite potrošača u većem je dijelu prenesena u hrvatsko zakonodavstvo putem dva zakona i to Zakona o zaštiti potrošača (NN 96/03; u daljnjem tekstu: ZZP) i Zakona o obveznim odnosima (NN 35/05; u daljnjem tekstu: ZOO). Povrh navedenog, interesi potrošača štite se nizom propisa koji pravno uređuju različita prava potrošača, no ključne odredbe nalaze se u sljedećim zakonima:

- Zakon o općoj sigurnosti proizvoda (NN 158/03);
- Zakon o Državnom inspektoratu (NN 76/99, 96/03, 151/03, 160/04, 174/04, 33/05, 48/05, 129/05, 140/05, 138/06);
- Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjeni sukladnosti (NN 158/03);
- Zakon o normizaciji (NN 163/03);
- Zakon o akreditaciji (NN 158/03);
- Zakon o trgovini (NN 11/96, 101/98, 30/99, 75/99, 76/99, 02/01, 109/01, 49/03 - pročišćeni tekst, 96/03, 103/03, 170/03);
- Zakon o zaštiti tržišnog natjecanja (NN 122/03);
- Zakon o turističkoj djelatnosti (NN 8/96, 19/96, 76/98);
- Zakon o hrani (NN 117/03, 130/03, 48/04, 85/06);
- Zakon o lijekovima i medicinskim proizvodima (NN 121/03, 177/04);
- Zakon o obveznim i stvarnopravnim odnosima u zračnom prometu (NN 132/98).

ZZP ima za cilj zaštitu osnovnih prava potrošača pri kupnji roba i usluga, prvenstveno zaštitu ekonomskih interesa potrošača, pravo potrošača na informaciju i obrazovanje te pravo potrošača na udruživanje radi ostvarivanja njihovih zajedničkih interesa.

Ocjenjuje se da je postojećim ZZP-om u većem dijelu preuzet sadržaj slijedećih direktiva EU:

- Direktiva Vijeća 84/450/EEZ od 10. rujna 1984. koja se odnosi na usklađivanje zakona i drugih propisa država članica o zavaravajućem oglašavanju (uključujući i Direktivu 97/55/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 6. listopada 1997. o izmjenama i dopunama Direktive 84/450/EEZ o zavaravajućem oglašavanju na način da se uključuje i komparativno oglašavanje);
- Direktiva 98/6/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 1998. o zaštiti potrošača kod isticanja cijena proizvoda koji se nude potrošačima;
- Direktiva Vijeća 87/102/EEZ od 22. prosinca 1986. o usklađivanju zakona i drugih propisa država članica u pogledu potrošačkih kredita;
- Direktiva Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim odredbama u potrošačkim ugovorima;
- Direktiva 97/7/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 1997. o zaštiti potrošača s obzirom na ugovore na daljinu;
- Direktiva Vijeća 85/577/EEZ od 20. prosinca 1985. o zaštiti potrošača u pogledu ugovora sklopljenih izvan poslovnih prostorija;
- Direktiva 94/47/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 26. listopada 1994. o zaštiti stjecatelja u pogledu određenih vidova ugovora koji se odnose na stjecanje prava uporabe nekretnina na temelju "time-share".

Ocjenjuje se da je ZOO-om u većem dijelu preuzet sadržaj slijedećih direktiva EU:

- Direktiva Vijeća 90/314/EEZ od 13. lipnja 1990. o turističkim paket aranžmanima;
- Direktiva Vijeća 85/374/EEZ od 25. srpnja 1985. o usklađivanju zakona i drugih propisa država članica s obzirom na odgovornost za neispravne proizvode;
- Direktiva 1999/44/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. svibnja 1999. o određenim aspektima prodaje potrošačkih dobara i povezanim jamstvima.

U pogledu sigurnosti proizvoda, ocjenjuje se da je Zakon o općoj sigurnosti proizvoda djelomično usklađen s Direktivom 2001/95/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 3. prosinca 2001. o općoj sigurnosti proizvoda.

Institucionalni okvir

Glavni nositelji provedbe politike zaštite potrošača su Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Vijeće za zaštitu potrošača te udruge za zaštitu potrošača.

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, Uprava za trgovinu i unutarnje tržište, Odjel za zaštitu potrošača nadležno je za izradu propisa kojim se hrvatsko zakonodavstvo usklađuje s pravnom stečevinom. Navedeno tijelo daje stručna mišljenja i tumačenja prava zaštite potrošača. U ovom trenutku, Odjel ima dva Odsjeka: Odsjek za Nacionalni program za zaštitu potrošača i Centralni informacijski sustav za zaštitu potrošača i Odsjek za udruge za zaštitu potrošača, savjetovališta za zaštitu potrošača i program CARDS. Trenutno je u ovom odjelu zaposleno 7 zaposlenika.

Međutim, 5. ožujka 2007. godine donesena je nova Uredba o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva (NN 24/07). Implementacijom navedene Uredbe Odjel za zaštitu potrošača će se preustrojiti na način da će se unutar njega uspostaviti tri odsjeka: Odsjek za centralni informacijski sustav i nacionalni program zaštite potrošača;

Odsjek za edukaciju i informiranje o zaštiti potrošača; Odsjek za usklađivanje zakonodavstva i programe EU iz područja zaštite potrošača.

Vijeće za zaštitu potrošača, kao jedan od nositelja zaštite potrošača, osnovano je i imenovano Odlukom Vlade Republike Hrvatske (NN 68/04, 154/04). Vijeće za zaštitu potrošača je savjetodavno tijelo ministra nadležnog za poslove zaštite potrošača. Vijeće ima 27 članova koji su predstavnici nadležnih tijela državne uprave, Hrvatske gospodarske komore, Hrvatske obrtničke komore, Hrvatske udruge poslodavaca i udruga za zaštitu potrošača, kao i neovisni stručnjaci s područja zaštite potrošača. Jednu trećinu članova Vijeća za zaštitu potrošača Vlada Republike Hrvatske imenuje iz sastava udruga za zaštitu potrošača. Ključna uloga Vijeća jest da utvrdi, poveže i objedini različite interese svih tijela vezanih uz područje zaštite potrošača na teritoriju Republike Hrvatske.

U Hrvatskoj djeluju 23 registrirane udruge za zaštitu potrošača. Radi pružanja organizirane pomoći potrošačima, udruge osnivaju savjetovališta temeljem odobrenja za rad, kojeg izdaje Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva. Tijekom 2005. godine osnovana su tri savjetovališta za zaštitu potrošača, i to u Zagrebu, Osijeku i Splitu. U 2006. osnovano je četvrto Savjetovalište u Puli za područje Istarske, Primorsko-goranske i Ličko-senjske županije. Savjetovališta pomažu potrošačima u ostvarivanju njihovih prava, rade na boljem informiranju i edukaciji potrošača, a financiraju se isključivo iz Državnog proračuna. Sve udruge za zaštitu potrošača mogu se udružiti u Savez udruga za zaštitu potrošača. Prioritetni zadatak Saveza udruga je da u što skorije vrijeme postane članom Europske organizacije potrošača (BEUC). Od 8. rujna 2003. godine, kada je otpočela provedba ZZP-a, pa do danas, udruge za zaštitu potrošača imenovale su preko 500 svojih predstavnika u tijela koja donose odluke od interesa za potrošače.

Hrvatska intenzivno radi na provođenju kontinuiranog i kvalitetnog educiranja i informiranosti potrošača. S tim ciljem, Hrvatski sabor je na sjednici održanoj 2. veljače 2007. godine donio Odluku o proglašenju 2007. godine godinom edukacije potrošača u Republici Hrvatskoj.

Nadzor tržišta

Provođenje nadzora nad tržištem temelji se na Zakonu o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i državnih upravnih organizacija (NN 199/03, 30/04, 136/04) i Zakona o Državnom inspektoratu. Najveći djelokrug poslova u provedbi nadzora nad tržištem dodijeljen je inspektorima Državnog inspektorata.

Državni inspektorat je neovisna državna upravna organizacija sa središnjicom u Zagrebu, pet područnih jedinica (Rijeka, Split, Osijek, Varaždin i Zagreb) s 38 ispostava te svojim djelovanjem pokriva čitav teritorij Republike Hrvatske. Unutar Državnog inspektorata djeluje ukupno 358 gospodarskih inspektora. Državni inspektorat se financira iz državnog proračuna kojeg odobrava Hrvatski sabor.

Inspeksijski nadzor nad tržištem koji se odnosi na zaštitu gospodarskih interesa potrošača i na zaštitu od opasnosti za život, zdravlje i imovinu ljudi osim Državnog inspektorata obavljaju i druga tijela državne uprave po određenim pitanjima sukladno svojim ovlastima određenim posebnim zakonima.

Kako bi ojačali administrativne sposobnosti i osigurali usklađivanje hrvatskog sustava za

nadzor nad tržištem sa sustavom u EU, u svibnju 2005. godine Vlada Republike Hrvatske je usvojila novu Uredbu o unutarnjem ustrojstvu Državnog inspektorata, koja je izmijenjena i dopunjena u 2006. godini (NN 66/05, 42/06). Kroz novu unutarnju organizaciju, Državni inspektorat je ojačao Službu nadzora u području prometa roba i usluga uspostavljanjem šest odjela u središnjici, a među njima i Odjel zaštite potrošača. Odjel zaštite potrošača u središnjici Državnog inspektorata pruža potporu gospodarskim inspektorima u obavljanju inspeksijskih poslova u područnim jedinicama i ispostavama Državnog inspektorata. U svim područnim jedinicama i ispostavama, između ostalog, inspektori obavljaju inspeksijske poslove vezane uz zaštitu potrošača kao dio njihovih svakodnevnih aktivnosti.

U prosincu 2006. godine donesena je i Uredba o sustavu razmjene obavijesti u pogledu proizvoda koji predstavljaju rizik za zdravlje i sigurnost potrošača (NN 138/06), kojom se predviđa uspostava kontaktne točke unutar Državnog inspektorata.

Zajedno s Ministarstvom gospodarstva, rada i poduzetništva te udrugama za zaštitu potrošača, Državni inspektorat je sudjelovao u provedbi projekta CARDS 2002 "Jačanje kapaciteta u području zaštite potrošača", koji je započeo u srpnju 2006. godine te završio 21. veljače 2007. godine. Kroz navedeni projekt uspostavljen je informacijski sustav za zaštitu potrošača pri Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva (Odsjek za Nacionalni program za zaštitu potrošača i Centralni informacijski sustav za zaštitu potrošača) koji će povezivati odgovarajuće institucije.

Državni inspektorat je bio uključen u CARDS projekt 2004 "Strategija nadzora nad tržištem u području tehničkih proizvoda" čija provedba je završila u lipnju 2005. godine. Cilj ovog projekta je bio daljnje razvijanje kapaciteta sustava nadzora nad tržištem u RH u skladu s dobrom praksom nadzora nad tržištem u EU.

II.b. ZAŠTITA ZDRAVLJA

II.b.1. Javno zdravstvo

Načela djelovanja javnog zdravstva uređena su Zakonom o zdravstvenoj zaštiti (NN 121/03, 48/05, 85/06) i Zakonom o obveznom zdravstvenom osiguranju (NN 85/06). Hrvatska je usvojila Nacionalnu strategiju razvitka zdravstva 2006.–2011. (NN 72/06), kao i Plan i program mjera zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja (NN 126/06), čime su osigurani okviri za održavanje i promociju zdravlja stanovništva i zaštite okoliša.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je odgovorno za izradu propisa i programa te za određivanje prioriteta u području zaštite zdravlja. Za pojedine specifične teme se osnivaju povjerenstva sastavljena od stručnjaka iz institucija koje se nalaze u sustavu zdravstva te iz drugih institucija radi pružanja savjetodavne podrške.

U hrvatskom je zakonodavstvu definiran sustav javnozdravstvenih institucija koji čine: Hrvatski zavod za javno zdravstvo i mreža županijskih zavoda za javno zdravstvo, Hrvatski zavod za medicinu rada, Hrvatski zavod za transfuzijsku medicinu, Hrvatski zavod za toksikologiju, Hrvatski zavod za zaštitu od zračenja i Hrvatski zavod za mentalno zdravlje. Zavode je na temelju Zakona o zdravstvenoj zaštiti osnovalo Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi. Djelatnostima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo obuhvaćeni su svi aspekti zaraznih i nezaraznih bolesti, socijalna medicina, školska medicina, prevencija ovisnosti, zdravstvena ekologija i mikrobiologija, izrada stručnih programa, analiza, prijedloga kao i

procjena rizika u tim područjima. Prema Zakonu o državnoj statistici (NN 52/94) i Zakonu o zdravstvenoj zaštiti izrađuje se Program statističkih istraživanja kojim se prati rad pojedinih službi na terenu (bez obzira radi li se o institucijama u državnom ili privatnom vlasništvu) te iz toga proizlaze zdravstveni pokazatelji i njihova kretanja.

II.b.2. Duhan

Temeljni propis kojim se uređuju zdravstveni aspekti uporabe duhana i duhanskih proizvoda je Zakon o ograničavanju uporabe duhanskih proizvoda (NN 128/99, 137/04). Za inspekcijski nadzor nad provođenjem Zakona nadležni su Državni inspektorat, sanitarni inspektori, zdravstveni inspektori, inspektori rada i prosvjetni inspektori, svaki u okviru svojeg djelokruga propisanog posebnim zakonima. Kontrolu zdravstvene ispravnosti duhanskih proizvoda koja se provodi na temelju Zakona o predmetima opće uporabe (NN 85/06) provode ovlašteni laboratoriji Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo i zavoda za javno zdravstvo županija. Laboratorijske analize po potrebi za njih obavljaju drugi ovlašteni laboratoriji, uključujući laboratorij Duhanskog instituta koji radi prema HRN ISO normama koje su istovjetne s normama navedenima u Direktivi 2001/37/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2001. o usklađivanju zakona i ostalih propisa država članica s obzirom na proizvodnju, predstavljanje i prodaju duhanskih proizvoda i Direktivi 2003/33/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 26. svibnja 2003. o usklađivanju zakona i ostalih propisa država članica o oglašavanju i sponzorstvu duhanskih proizvoda. Za rutinski analitički stroj za pušenje koristi se norma HRN ISO 3308:1991.

II.b.3. Zarazne bolesti

Slijedeći zakonski i podzakonski propisi te drugi dokumenti uređuju područje zaštite od zaraznih bolesti: Zakon o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti (NN 60/92), Pravilnik o načinu prijavljivanja zaraznih bolesti (NN 23/94, 126/00, 11/04), Pravilnik o načinu provođenja imunizacije, seroprofilakse, kemoprofilakse protiv zaraznih bolesti te o osobama koje se podvrgavaju toj obvezi (NN 164/04), Pravilnik o načinu praćenja zoonoza i uzročnika zoonoza (NN 52/05), Plan i program mjera zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja (NN 126/06).

Mjere nadzora nad zaraznim bolestima ugrađene su u rad cijelog sustava zdravstva, koje je organizirano na tri razine: primarnoj (*field, community*), intermedijarnoj (*polyclinic, county*) i tercijarnoj odnosno nacionalnoj. Unutar zdravstvenog sustava, mjere praćenja (*monitoring*), sprečavanja i suzbijanja zaraznih bolesti obavlja prvenstveno higijensko-epidemiološka služba (epidemiološka služba) organizirana u zavodima za javno zdravstvo u županijama i Gradu Zagrebu, s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo na čelu. Uz zdravstvo i zdravstvene službe, u nadzoru nad zaraznim bolestima sudjeluje i sustav državnih inspekcijskih službi. Za područje zaraznih bolesti to je sanitarna inspekcija i granična sanitarna inspekcija Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi te veterinarska inspekcija Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva (Uprava za veterinarstvo). Zdravstvene i veterinarske službe usko surađuju na području zaštite od zoonoza (antropozoonoza).

Počevši od druge polovice 2006. godine, odgovarajuće hrvatske zdravstvene institucije i upravne službe, odnosno službeno imenovane osobe u njima, na temelju dobivene tablice obveza za države članice, uključuju se u EU sustav nadzora nad bolestima: HSC (*Health Security Committee*), ECDC (*European Centre for Disease Prevention and Control*), EWRS

(*Early Warning and Response System*), RASBICHAT (*Rapid Alert System for Biological and Chemical Attacks and Threats*).

II.b.4. Krv, tkiva, stanice

Slijedeći zakoni i podzakonski propisi uređuju područje krvi, tkiva i stanica:

- Zakon o zdravstvenoj zaštiti (NN 121/03, 48/05, 85/06);
- Zakon o krvi i krvnim pripravcima (NN 79/06);
- Zakon o uzimanju i presađivanju dijelova ljudskog tijela u svrhu liječenja (NN 177/04);
- Pravilnik o krvi i krvnim sastojcima (NN 14/99);
- Pravilnik o načinu čuvanja osobnih podataka darivatelja i primatelja dijelova ljudskog tijela u svrhu liječenja (NN 141/05);
- Pravilnik o načinu suradnje sa srodnim stranim i međunarodnim organizacijama u cilju razmjene organa, odnosno tkiva radi presađivanja (NN 141/05);
- Pravilnik o mjerama za osiguranje sigurnosti i kvalitete dijelova ljudskoga tijela za medicinsku upotrebu (NN 143/05);
- Pravilnik o postupku dodjele alogenih nesrodnih krvotvornih matičnih stanica i radu registra mogućih darivatelja koštane moždine (NN 151/05);
- Pravilnik o kriterijima za dodjelu dijelova ljudskoga tijela i vođenja nacionalne liste čekanja (NN 152/05);
- Pravilnik o načinu pohrane i prijevoza dijelova ljudskog tijela namijenjenih presađivanju (NN 152/05);
- Pravilnik o načinu vođenja medicinske dokumentacije obavljenih uzimanja i presađivanja dijelova ljudskog tijela (NN 152/05);
- Pravilnik o postupku obavještanja o smrti osoba koje dolaze u obzir kao darivatelji dijelova ljudskog tijela zbog presađivanja u svrhu liječenja (NN 152/05);
- Pravilnik o radu i nadzoru nad zdravstvenim ustanovama ili dijelovima zdravstvenih ustanova s bankama tkiva (NN 1/06);
- Pravilnik o načinu, postupku i medicinskim kriterijima za utvrđivanje smrti osobe čiji se dijelovi tijela mogu uzimati radi presađivanja (NN 3/06);
- Pravilnik o načinu rada koordinatora u postupcima uzimanja i presađivanja dijelova tijela u svrhu liječenja (NN 51/06).

Za funkcioniranje transfuzijske službe i provedbu Zakona o krvi i krvnim pripravcima odgovorno je Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi. Za prikupljanje podataka i izvješćivanje, ministar je ovlastio Hrvatski zavod za transfuzijsku medicinu. Sve ovlaštene zdravstvene ustanove dužne su dostavljati propisane podatke Hrvatskom zavodu za transfuzijsku medicinu.

Pravilnicima o tkivu i stanicama se propisuju zahtjevi kvalitete i sigurnosti tkiva i stanica, definira sustav ovlašćivanja i nadzor nad radom banaka tkiva i stanica te sukladnost njihova rada glede kvalitete i sigurnosti prikupljanja, testiranja, obrade i distribucije tkiva i stanica s propisanim standardima. Nadzor nad radom banki tkiva i stanica provodi zdravstvena inspekcija Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi.

II.b.5. Mentalno zdravlje, društveno gospodarski čimbenici zdravlja (zdravstvene nejednakosti), alkohol, rak, okoliš i zdravlje

Zakonski okvir u području *mentalnog zdravlja* čine Zakon o zdravstvenoj zaštiti (NN 121/03, 48/05, 85/06), Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju (NN 85/06), Zakon o zaštiti osoba s duševnim smetnjama (NN 111/97, 27/98, 128/99, 79/02), Zakon o zaštiti prava pacijenata (NN 169/04), Plan i program mjera zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja (NN 126/06) i Nacionalna strategija razvitka zdravstva 2006.-2011. (NN 72/06).

U navedenim dokumentima skreće se pozornost na unaprjeđenje mentalnog zdravlja i potrebu zaštite osoba s mentalnim poremećajima od stigmatizacije i diskriminacije. U Hrvatskoj postoji uhodani sustav prikupljanja i analize podataka o mentalnim bolestima i poremećajima. Plan i program mjera zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja sadržava mjere zaštite mentalnog zdravlja. Na razini primarne zdravstvene zaštite predviđene su mjere unaprjeđenja i očuvanja mentalnog zdravlja djece, adolescenata i odraslih te rano otkrivanje, liječenje i rehabilitacija. Zbog prisutnosti poremećaja koji su posljedica rata i ratnih stradanja u prvoj polovici 90-tih godina, u dijelu Plana i programa mjera zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja o duševnom/mentalnom zdravlju obuhvaćeno je suzbijanje stresa i stresom uzrokovanih mentalnih poremećaja. Posebno se propisuju mjere za neurotske poremećaje i poremećaje uzrokovane stresom, kao i za depresivne poremećaje te za sprječavanje stigmatizacije osoba s mentalnim poremećajima.

Područje *zlouporabe droga* uređeno je nacionalnim propisima i međunarodnim ugovorima. Osnovni zakonodavni okvir za suzbijanje zlouporabe i krijumčarenja opojnih droga u Republici Hrvatskoj čine sljedeći zakonski akti:

- Zakon o suzbijanju zlouporabe opojnih droga (NN 107/01, 163/03, 141/04), koji uređuje sva temeljna pitanja zlouporabe opojnih droga: uvjete za uzgoj biljaka iz kojih se mogu dobiti opojne droge, uvjete za izradu, posjedovanje i promet opojnih droga i tvari koje se mogu uporabiti za izradu opojnih droga (tzv. prekursora); nadzor nad uzgojem biljaka iz kojih se mogu dobiti opojne droge te nad izradom, posjedovanjem i prometom opojnih droga i tvari koje se mogu uporabiti za izradu opojnih droga; mjere za suzbijanje zlouporabe opojnih droga; sustav za prevenciju ovisnosti te pomoći ovisnicima i povremenim uzimateljima opojnih droga; međunarodnu suradnju.
- Kazneni zakon, čl. 173. (zlouporaba opojnih droga); Glava trinaesta (XIII.): kaznena djela protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom obuhvaćaju nedopuštenu uporabu (posjedovanje), proizvodnju, promet, posredovanje u prodaji ili kupovini te svaki drugi način kojim se opojna droga neovlašteno stavlja u promet.

Republika Hrvatska je stranka najvažnijih međunarodnih konvencija koje reguliraju problematiku droga: Jedinствена konvencija UN-a o opojnim drogama od 30. ožujka 1961. (NN-MU 4/94), Protokol o izmjenama Jedinствene konvencije o opojnim drogama od 25. ožujka 1972. (NN-MU 4/94), Konvencija UN-a o psihotropnim tvarima od 21. veljače 1971. (NN-MU 4/94) te Konvencija UN-a protiv ilegalne trgovine opojnim drogama i psihotropnim tvarima od 20. prosinca 1988. (NN-MU 4/94).

Slijedeći strateški dokumenti također uređuju navedeno područje: Nacionalna strategija suzbijanja zlouporabe opojnih droga u Republici Hrvatskoj za 2006.-2012. godinu (NN 147/05), Akcijski plan suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2006.-2009. godinu (kao i

provedbeni programi Akcijskog plana za pojedinu godinu), Plan i program mjera zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja (NN 126/06).

Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske osnovan je 2002. godine kao koordinativno tijelo za područje suzbijanja zlouporabe droga. Sustav prevencije i liječenja djeluje putem centara za prevenciju ovisnosti u županijskim zavodima za javno zdravstvo koje koordinira Hrvatski zavod za javno zdravstvo. Strateški dokumenti te zakonski propisi usklađeni su u potpunosti s dokumentima EU u području informiranja o mogućnostima tretmana ovisnika o drogama, savjetovanja, edukacije u školama, dostupnih i raspoloživih načina liječenja koji uključuju besplatan i metadonski i buprenorfinski program kao i kontrole zaraznih bolesti. U skladu s preporukama EU osigurano je standardizirano prikupljanje podataka o osobama tretiranim u sustavu zdravstva zbog zlouporabe psihoaktivnih droga i to putem Registra koji vodi Hrvatski zavod za javno zdravstvo i mreža županijskih zavoda za javno zdravstvo. Mjerama nadzora nad uzimanjem i zaštite sprječava se ilegalna trgovina supstitucijskim lijekovima. Za pritvorenike je osigurana potpuna dostupnost supstitucijskih tretmana, a u zatvorima bez supstitucije, uz liječnički nadzor. Osigurano je besplatno cijepljenje protiv hepatitisa B, testiranje na HIV i hepatitis B i C u suradnji Zavoda za javno zdravstvo s Crvenim križem i nevladinim udrugama.

Područje praćenja *prehrane i stanja uhranjenosti* te mjere unaprjeđenja prehrane stanovništva uređene su Zakonom o zdravstvenoj zaštiti (NN 121/03, 48/05, 85/06) i Planom i Programom mjera zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja (NN 126/06). Nacionalno zdravstveno vijeće je 1999. godine donijelo "Hrvatsku prehrambenu politiku" s glavnim ciljevima promocije pravilne prehrane i sprječavanjem poremećaja prehrane uključujući prekomjernu težinu.

Područje prevencije i suzbijanja štetnih posljedica prekomjernog konzumiranja *alkohola* reguliraju interdisciplinarni propisi i dokumenti kao što su Zakon o zdravstvenoj zaštiti (NN 121/03, 48/05, 85/06), Zakon o sigurnosti prometa na cestama (NN 105/04, 142/06), Zakon o hrani (NN 117/03, 130/03, 48/04, 85/06), Zakon o zaštiti na radu (NN 59/96, 94/96, 114/03), Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti (NN 138/06), Zakon o sprječavanju nereda na športskim natjecanjima (NN 117/03, 71/06), Zakon o posebnom porezu na alkohol (NN 136/02), Obiteljski zakon (NN 116/03, 17/04, 136/04), Pravilnik o uvjetima i načinu obavješćivanja potrošača o svojstvima proizvoda alkoholnih pića, duhana i duhanskih prerađevina koji se ne smatra reklamiranjem (NN 62/96, 40/98), Pravilnik o oglašavanju vina s kontroliranim zemljopisnim podrijetlom i voćnih vina (NN 105/04) te Nacionalni program djelovanja za mlade 2004. i Nacionalni plan aktivnosti za prava i interese djece 2006-2012.

Zakonodavstvo i praksa u Hrvatskoj su usklađeni s pravnom stečevinom EU vezano uz prikupljanje informacija o štetama uzrokovanim alkoholom, međunarodnu suradnju te aktivnosti u lokalnoj zajednici. Liječenje i rehabilitacija alkoholičara u Hrvatskoj se provodi prema konceptu Zagrebačke alkohološke škole, koja po otpustu iz bolnice, uključuje alkoholičare i obitelji u sustav liječenja i rehabilitacije. Hrvatska promiče istraživanja o svim različitim problemima povezanim s pijenjem alkohola od strane mladeži, a osobito djece i adolescenata.

Područje kojim se mladi, a osobito adolescenti štite od mogućih utjecaja zlouporabe alkohola regulirano je zakonskim i podzakonskim propisima u skladu s preporukama EU. Usklađena su područja istraživanja o proširenosti i razlozima pijenja, edukacija i preventivni programi, rana sekundarna prevencija, posebna pozornost za mlade vozače, zabrana prodaje i posluživanje

pića maloljetnicima u trgovinama i ugostiteljskim objektima te za vrijeme sportskih događaja. Daljnje usklađivanje je potrebno u području reklamiranja, zabrane korištenja mladih u svrhu reklame, kontrole reklama koje su mladima osobito privlačne, uključivanja mladih u donošenje strateških i provedbenih propisa i aktivnosti te edukacija vlasnika i poslužitelja u ugostiteljskim objektima.

Vežano uz *društveno gospodarske čimbenike zdravlja (zdravstvene nejednakosti)*, hrvatski propisi i strateški dokumenti (kao što su Zakon o zdravstvenoj zaštiti, Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju, Plan i program mjera zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja, Nacionalna strategija razvitka zdravstva 2006.-2011. itd.) slijede Zaključke Vijeća o zdravom načinu života, edukaciji, informiranju i komunikaciji od 2. prosinca 2003. godine (2004/C 22/01) i Rezoluciju Vijeća o djelovanju na odrednice zdravlja od 29. lipnja 2000. godine (2000/C 218/03).

U njima se ističu obveze i način provođenja informiranja, zdravstvenog prosvjeđivanja i promicanja zdravlja. Pojedine aktivnosti provode se za odabrane ciljne skupine, primjerice školsku djecu i mlade ili za cjelokupno stanovništvo osobito informiranjem putem raznih medija ili promotivnih događanja. Za pojedine skupine izložene većem riziku pripremaju se i posebni programi. Edukacija zdravstvenih djelatnika za ovo područje organizirana je putem dodiplomske nastave na medicinskim fakultetima, a trajna edukacija kroz pojedine projekte.

Nadalje, u ovim se dokumentima nalaze elementi za praćenje odrednica zdravlja i utvrđivanje njihovog utjecaja na zdravlje stanovništva, kao i aktivnosti usmjerene prevenciji i unaprjeđenju zdravlja.

Vežano uz *probir (screening) raka*, zakonsku osnovu u ovom području čine Zakon o zdravstvenoj zaštiti (NN 121/03, 48/05, 85/06), Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju (NN 85/06), Plan i program mjera zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja (NN 126/06), Nacionalna strategija razvitka zdravstva 2006.-2011. i Nacionalni program ranog otkrivanja raka dojke iz 2006. godine.

Dugoročno praćenje navedenih sijela raka (incidencija, mortalitet i preživljavanje) provodi se putem Registra za rak koji je osnovan 1959. godine pri Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo i član je Međunarodnog udruženja registara za rak.

Vežano uz *okoliš i zdravlje*, područje zaštite zdravlja od elektromagnetskih polja uređeno je Zakonom o zaštiti od neionizirajućih zračenja (NN 105/99), a zahtjevi za radijsku i telekomunikacijsku opremu Pravilnikom o uvjetima stavljanja na tržište, stavljanja u pogon i uporabu radijske opreme i telekomunikacijske opreme (NN 5/05) donesenim na temelju Zakona o telekomunikacijama (NN 122/03). Zakon o zaštiti od neionizirajućih zračenja uređuje načela i mjere zaštite zdravlja ljudi od neionizirajućih zračenja, kao i nadzor nad provođenjem tih mjera koji provodi Sanitarna inspekcija Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi. Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka je nadležno tijelo za zahtjeve vezane uz radio i telekomunikacijsku opremu i u tom dijelu inspeksijski nadzor provodi Državni inspektorat.

Zakon je ujedno i pravna osnova za donošenje Pravilnika o zaštiti od elektromagnetskih polja (NN 204/03) kojim se detaljnije razrađuje provedba zaštitnih mjera te propisuju vrijednosti temeljnih ograničenja i referentnih vrijednosti pojedinih fizikalnih veličina elektromagnetskih polja. Mjerenja, proračun i procjenu parametara elektromagnetskih polja, sukladno Pravilniku,

obavljaju pravne osobe (laboratoriji) ovlaštene od Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, a na temelju akreditacije, odnosno ocjene stručne i tehničke osposobljenosti koju provodi i nadzire Hrvatska akreditacijska agencija (HAA) u skladu s europskim (EN) i međunarodnim (ISO) normama. HAA je hrvatsko nacionalno akreditacijsko tijelo osnovano Uredbom Vlade Republike Hrvatske (NN 158/04, 44/05), a na temelju Zakona o akreditaciji (NN 158/03). Pravilnik obuhvaća i područje profesionalnih izloženosti. Vezano uz profesionalne izloženosti, Pravilnik je usklađen s pravnom stečevinom u dijelu koji se odnosi na definicije i vrijednosti granica dopuštene izloženosti, a nije potpuno usklađen u dijelu koji se odnosi na određivanje izloženosti i procjenu rizika te u odredbama usmjerenim izbjegavanju ili smanjenju rizika, informiranju i edukaciji radnika, kao i u odredbama o praćenju zdravstvenog stanja radnika.

III. USKLAĐIVANJE ZAKONODAVNOG I INSTITUCIONALNOG OKVIRA S PRAVNOM STEČEVINOM EUROPSKE UNIJE

Hrvatsko zakonodavstvo je u značajnoj mjeri usklađeno s pravnom stečevinom EU u ovom poglavlju. U Hrvatskoj postoji odgovarajući institucionalni okvir za provedbu pravne stečevine u ovom poglavlju, ali je potrebna odgovarajuća prilagodba i jačanje postojećih tijela i institucija.

U cilju postizanja pune i učinkovite primjene pravne stečevine do pristupanja EU Hrvatska će nastaviti s daljnjim usklađivanjem zakonodavstva i jačanjem svoje administrativne sposobnosti. Aktivnosti i mjere koje Hrvatska u tom smislu planira poduzeti opisane su u nastavku stajališta.

III.a. ZAŠTITA POTROŠAČA

Zakonodavni okvir

Ocjenjuje se da je hrvatsko zakonodavstvo u području zaštite potrošača u velikoj mjeri usklađeno s pravnom stečevinom EU.

Mjere koje se odnose na sigurnost proizvoda

Ocjenjuje se da je Zakon o općoj sigurnosti proizvoda djelomično usklađen s Direktivom 2001/95/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 3. prosinca 2001. o općoj sigurnosti proizvoda.

U prosincu 2006. godine donesena je i Uredba o sustavu razmjene obavijesti u pogledu proizvoda koji predstavljaju rizik za zdravlje i sigurnost potrošača (NN 138/06), kojom se predviđa uspostava kontaktne točke unutar Državnog inspektorata.

U cilju potpunog usklađivanja hrvatskog zakonodavstva s Direktivom 2001/95/EZ i Direktivom Vijeća 87/357/EEZ od 25. lipnja 1987. o usklađivanju zakona država članica s obzirom na proizvode koji, zbog toga što nisu onakvi kakvima se prikazuju, ugrožavaju zdravlje ili sigurnost potrošača, tijekom 2007. godine bit će donesene izmjene i dopune Zakona o općoj sigurnosti proizvoda. Novim zakonom će se uskladiti nazivi definicija proizvođača ("*producer*") i povlačenja proizvoda ("*recall and withdrawal*").

Ocjenjuje se da je ZOO usklađen s Direktivom 85/374/EEZ od 25. srpnja 1985. o usklađivanju zakona i drugih propisa država članica s obzirom na odgovornost za neispravne proizvode (uključujući i Direktivu 1999/34/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o izmjenama i dopunama Direktive 85/374/EEZ).

Republika Hrvatska želi sudjelovati u sustavu brze razmjene informacija o opasnim proizvodima (RAPEX) i prije pristupanja u EU.

Mjere koje se ne odnose na sigurnost proizvoda

U prosincu 2006. godine Vlada Republike Hrvatske uputila je Hrvatskom saboru na usvajanje prijedlog novog Zakona o zaštiti potrošača (u daljnjem tekstu: Prijedlog ZZP), čije se donošenje očekuje tijekom II. kvartala 2007. godine. Ocjenjuje se kako će se novi Zakon o zaštiti potrošača uskladiti s pravnom stečevinom EU u pogledu mjera koje se ne odnose na sigurnost proizvoda.

Ocjenjuje se da je ZOO u većoj mjeri usklađen s Direktivom 1999/44/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. svibnja 1999. o određenim aspektima prodaje potrošačkih dobara i povezanim jamstvima. Potpuno usklađivanje odredbi ZOO-a s navedenom Direktivom bit će provedeno u II. kvartalu 2008. godine. Također, Prijedlog ZZP-a sadrži nove odredbe kojima su ovlasti za nadzor u ovom području dodijeljene Državnom inspektoratu.

Ocjenjuje se da je ZZP u većoj mjeri usklađen s Direktivom Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim odredbama u potrošačkim ugovorima. Prijedlogom ZZP-a preciznije se određuju osobe koje su ovlaštene za pokretanje postupka za zabranu korištenja nepoštenih ugovornih odredbi.

Ocjenjuje se da je ZZP djelomično usklađen s Direktivom 98/6/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 1998. o zaštiti potrošača kod isticanja cijena proizvoda koji se nude potrošačima. Potpuna usklađenost bit će postignuta donošenjem novog Zakona o zaštiti potrošača.

Ocjenjuje se da je ZZP-om u većoj mjeri preuzet i sadržaj Direktive Vijeća 85/577/EEZ od 20. prosinca 1985. o zaštiti potrošača u pogledu ugovora sklopljenih izvan poslovnih prostorija. Potpuna usklađenost bit će postignuta donošenjem novog Zakona o zaštiti potrošača.

Ocjenjuje se da je ZZP u većoj mjeri usklađen s Direktivom 97/7/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 1997. o zaštiti potrošača s obzirom na ugovore na daljinu. Potpuna usklađenost bit će postignuta donošenjem novog Zakona o zaštiti potrošača.

Prijedlogom ZZP u potpunosti se preuzimaju odredbe Direktive 2002/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. rujna 2002. u pogledu sklapanja potrošačkih ugovora o financijskim uslugama na daljinu i o izmjeni Direktive Vijeća 90/619/EEZ i Direktiva 97/7/EZ i 98/27/EZ.

Ocjenjuje se da je ZZP djelomično usklađen s Direktivom Vijeća 87/102/EEZ od 22. prosinca 1986. o usklađivanju zakona i drugih propisa država članica u pogledu potrošačkih kredita (izmijenjena i dopunjena Direktivom 90/88/EEZ i Direktivom 98/7/EZ). Povrh navedenog, Odlukom o jedinstvenoj metodi izračuna realne kamatne stope na potrošačke kredite (NN

30/05) preuzet je Dodatak II navedene Direktive. Potpuna usklađenost bit će postignuta donošenjem novog Zakona o zaštiti potrošača.

Ocjenjuje se da je ZZP u velikoj mjeri usklađen s Direktivom Vijeća 84/450/EEZ od 10. rujna 1984. koja se odnosi na usklađivanje zakona i drugih propisa država članica o zavaravajućem oglašavanju (uključujući i Direktivu 97/55/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 6. listopada 1997. o izmjenama i dopunama Direktive 84/450/EEZ o zavaravajućem oglašavanju na način da se uključuje i komparativno oglašavanje).

Prijedlog ZZP-a u potpunosti preuzima Direktivu 2005/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2005. u pogledu nepoštena poslovne prakse u odnosima trgovaca i potrošača na unutrašnjem tržištu i o izmjeni Direktive Vijeća 84/450/EEZ, Direktiva 97/7/EZ, 98/27/EZ i 2002/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, kao i Uredbe (EZ) br. 2006/2004 Europskog parlamenta i Vijeća (Direktiva o nepoštenoj poslovnoj praksi). Time je uzet u obzir princip sudsko/upravnog postupka zaštite potrošača u odnosu trgovca i potrošača. Trenutno se pojedine odredbe odnosne Direktive mogu pronaći u Zakonu o trgovini, Zakonu o hrani, Zakonu o lijekovima i medicinskim proizvodima.

Ocjenjuje se da je ZZP usklađen s Direktivom 94/47/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 26. listopada 1994. o zaštiti stjecatelja u pogledu određenih vidova ugovora koji se odnose na stjecanje prava uporabe nekretnina na temelju "*time-share*". Prijedlog ZZP-a dodatno štiti potrošače na način da zabranjuje ugovorno isključenje potrošačkih prava.

Ocjenjuje se da je ZOO usklađen s Direktivom Vijeća 90/314/EEZ od 13. lipnja 1990. o turističkim paket aranžmanima. Zbog pravne prirode odnosa koje uređuje, ZOO ne predviđa tijelo nadležno za nadzor odnosnih odredbi, već su odredbe o upravnom nadzoru nad primjenom odredbi u tom području sadržane u Zakonu o turističkoj djelatnosti. Upravni nadzor provodi Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka, a inspeksijski nadzor provode gospodarski i drugi inspektori, svaki u okviru svoje nadležnosti. Pri Državnom inspektoratu, unutar Službe nadzora u području prometa robe i usluga, nalazi se Odjel ugostiteljstva i turizma. Također, Prijedlog ZPP-a proširuje sustav kolektivne zaštite potrošača i na područje turističkih paket aranžmana.

Prijedlog ZZP u potpunosti preuzima i Direktivu 98/27/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. svibnja 1998. godine o sudskim/upravnim nalogima za zaštitu kolektivnih interesa potrošača.

Vežano za zaštitu prava putnika u zračnom prometu, ona su uređena Zakonom o obveznim i stvarnopravnim odnosima u zračnom prometu (NN 132/98). Usklađivanje s Uredbom (EZ) br. 261/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. veljače 2004. o utvrđivanju zajedničkih pravila u vezi s nadoknadom i pomoći putnicima u slučaju zabrane ukrcanja i otkazivanja ili dugih kašnjenja letova će se provesti u 2008. godini izmjenama i dopunama Zakona o obveznim i stvarnopravnim odnosima u zračnom prometu. Nadležno tijelo za izradu izmjena i dopuna Zakona je Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka, a ujedno je i tijelo nadležno za provedbu odredbi Zakona. U skladu s ovom Uredbom, u praksi djeluje nacionalni prijevoznik Croatia Airlines kada polazi s aerodroma na teritoriju EU.

Hrvatska će do pristupanja osigurati sve preduvjete za izravnu primjenu Uredbe (EZ) br. 2006/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. listopada 2004. o suradnji između

nacionalnih tijela odgovornih za provedbu zakona o zaštiti potrošača (Uredba o suradnji u zaštiti potrošača).

Institucionalni okvir

Temeljem zaključka donesenog na 13. sjednici Vijeća za zaštitu potrošača, održanoj 19. prosinca 2006. godine, prihvaćen je prijedlog za osnivanje radne skupine za izradu novog Nacionalnog programa zaštite potrošača za razdoblje 2007.-2008. U radnoj skupini sudjelovat će po jedan predstavnik iz svakog saveza udruga za zaštitu potrošača, po jedan predstavnik iz Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, Hrvatske gospodarske komore, Hrvatske obrtničke komore, Državnog inspektorata kao i, ovisno o temi rasprave, predstavnici ostalih ministarstava i predstavnici regulatornih tijela. Planira se da Hrvatski sabor novi Nacionalni program za zaštitu potrošača usvoji do kraja II. kvartala 2007. godine.

U okviru projekta CARDS 2002 "Jačanje kapaciteta na području zaštite potrošača", radna skupina za izgradnju administrativnih sposobnosti izradila je analizu potreba za poboljšanje administrativnih sposobnosti. Slijedom navedenog, donesena je Uredba o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva (NN 24/07) koja predviđa uspostavljanje tri nova odsjeka u okviru Odjela za zaštitu potrošača: Odsjek za centralni informacijski sustav i nacionalni program zaštite potrošača; Odsjek za edukaciju i informiranje o zaštiti potrošača; Odsjek za usklađivanje zakonodavstva i programe EU iz područja zaštite potrošača.

Od IV. kvartala 2007. godine do IV. kvartala 2009. godine provodit će se projekt CARDS 2004 pod nazivom "Daljnje jačanje sposobnosti u području zaštite potrošača". Cilj projekta je jačanje pravnog, institucionalnog i operativnog okvira za učinkovitu implementaciju i provedbu zakonodavstva usklađenog s pravnom stečevinom. Rezultati projekta očitovat će se usklađenošću hrvatskog zakonodavstva sa zakonodavstvom EU te u učinkovitom nadzoru tržišta, poglavito u podizanju razine tehničkog znanja državnih službenika i drugih osoba uključenih u zaštitu potrošača.

Novim Zakonom o zaštiti potrošača poboljšat će se mehanizmi izvansudskog rješavanja potrošačkih sporova. Prijedlog ZZZP-a sadrži odredbu koja određuje da, za rješavanje potrošačkih sporova, sudska vijeća pri Sudu časti Hrvatske gospodarske komore te Hrvatske obrtničke komore moraju biti sastavljena na način da je jedan od članova vijeća predstavnik potrošača.

Nadzor tržišta

Daljnje jačanje administrativne sposobnosti Državnog inspektorata kontinuirano će se provoditi organiziranjem posebnih tečajeva za inspektore. Tome će pridonijeti i provedba projekta PHARE 2005 "Nadzor nad tržištem u području tehničkih proizvoda" čiji je cilj učinkovitost i povećanje kapaciteta Državnog inspektorata u izvršavanju nadzora nad tržištem u skladu s dobrom praksom EU i u suradnji s drugim tijelima za nadzor nad tržištem. Očekuje se da će tehnička pomoć kroz ovaj projekt ojačati tehničku kompetentnost inspektora koja je nužna kako bi se aktivnosti vezane za nadzor nad tržištem vodile na učinkovitiji način, u skladu sa načelom proporcionalnosti.

Pored ovih projekata, Državni inspektorat je za IPA program prijavio projekt "Jačanje kapaciteta za nadzor nad tržištem u području zaštite potrošača", koji je ocijenjen prioritarnim

za 2007. godinu. Ovim projektom planira se osposobljavanje gospodarskih inspektora za učinkovitu primjenu Direktiva o općoj sigurnosti i Direktiva novog pristupa, uspostava kontaktne točke u Državnom inspektoratu (RAPEX) te uspostava sustava laboratorija osposobljenih za pojedina područja ispitivanja proizvoda.

Stručnu i tehničku kompetentnost laboratorija provjerava i potvrđuje akreditacijom Hrvatska akreditacijska agencija (HAA) u skladu s europskim (EN) i međunarodnim (ISO) normama.

III.b. ZAŠTITA ZDRAVLJA

III.b.1. Javno zdravstvo

U Hrvatskoj postoji odgovarajući zakonodavni okvir te administrativna sposobnost koji omogućuju preuzimanje i učinkovitu provedbu pravne stečevine iz ovog područja. Prema administrativnoj podjeli postoji odgovarajuća središnja (upravna) te županijska i lokalna infrastruktura. Ne postoje posebne poteškoće koje bi sprječavale prenošenje pravne stečevine u nacionalno zakonodavstvo.

Vlada Republike Hrvatske je 28. veljače 2007. godine usvojila Zaključak o određivanju prioritetnih programa Europske zajednice za koje će Republika Hrvatska pokrenuti postupak pristupanja. Slijedom navedenog, pokrenut će se postupak za sklapanje Memoranduma o suglasnosti s Europskom zajednicom o sudjelovanju u Programu Zajednice na području javnog zdravstva. Hrvatska će u svrhu provedbe ovih projekata u Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi osigurati potrebne administrativne kapacitete za njihovu provedbu.

III.b.2. Duhan

Postojeći zakoni i podzakonski propisi djelomično su usklađeni s pravnom stečevinom EU. Hrvatska će do dana pristupanja u EU preuzeti odredbe pravne stečevine koje se odnose na:

- proizvodnju, prezentaciju i prodaju duhanskih proizvoda, uključujući obvezu općih i dodatnih zdravstvenih upozorenja, zabrane uporabe naziva cigareta koji mogu navoditi na zaključak da se radi o manje štetnim proizvodima (*mild, light* itd.), obvezu proizvođača i uvoznika da godišnje podnesu listu sastojaka duhanskih proizvoda i njihovu količinu, označavanje proizvoda i dr. ,
- promidžbu duhanskih proizvoda, uključujući zabranu sponzorstva te reklamiranje i prodaju putem interneta,
- u okviru zabrane TV reklamiranja, kupovinu putem televizije (*teleshopping*) duhanskih proizvoda kao i sponzoriranje TV programa čija glavna tema je proizvodnja ili prodaja duhanskih proizvoda,
- sprječavanje pušenja i boljeg nadzora nad duhanom uključujući zabranu elektronskih reklama (*display*) s cigaretama u samoposlugama, igračke/slatkiše koji nalikuju duhanskim proizvodima, sponzoriranje i promotivnu praksu,
- korištenja mehanizma cijena za smanjenje konzumacije duhanskih proizvoda.

Hrvatska je potpisala Okvirnu konvenciju o nadzoru nad duhanom Svjetske zdravstvene organizacije, a njena ratifikacija će se provesti u 2008. godini. U tom smislu bit će potrebno provesti usklađivanje vezano uz mjere za suzbijanje ilegalne trgovine, podrške alternativnim kulturama, zaštite okoliša u vezi s uzgojem i proizvodnjom duhana, zakonske okvire u vezi s

odgovornošću, praćenje, evaluaciju i izvješćivanje te međunarodnu suradnju u vezi nadzora nad duhanom.

III.b.3. Zarazne bolesti

Ocjenjuje se da je područje nadzora nad zaraznim bolestima u velikoj mjeri usklađeno s pravnom stečevinom EU.

Hrvatska će održati i dalje unaprjeđivati postojeći učinkovit sustav nadzora nad zaraznim bolestima u zemlji i ustanove koje u njemu sudjeluju, s naglaskom na što bolje tehničko povezivanje mreže epidemioloških službi u županijskim zavodima i Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo radi učinkovitog ranog uočavanja pojave bolesti, nadalje na razvoj javnozdravstvenih dijagnostičkih laboratorija te na razvoj kvalitete bolničke zaštite (dijagnostike, liječenja, izolacije) bolesnika od zaraznih bolesti.

Također će se ukloniti utvrđene manje razlike u načinu praćenja zaraznih bolesti u odnosu na sustav EU kroz novi Zakon o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti čiji je nacrt izrađen, a čije se donošenje očekuje u II. kvartalu 2007. godine. Uz postojeći Zakon (kao što će se i uz novi), objavljuje se i poseban stručni dokument Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo "Definicije bolesti/stanja koje se prijavljuju" kao službena nacionalna uputa (*guidelines*), koji je svim liječnicima dostupan putem Interneta, a bit će tiskan u obliku posebne knjižice te također distribuiran svim liječnicima. Time će se postojeći sustav uskladiti s EU listom bolesti i njihovim definicijama.

Uz navedeno, u planu je u slijedećih nekoliko godina dovršiti izradu cjelovitog, detaljnog, nacionalnog, općeg, tzv. generičkog plana pripravljenosti i odgovora na epidemijske događaje i incidente.

Također, nastaviti će se suradnja u nadzoru nad zaraznim bolestima s tijelima država članica EU.

III.b.4. Krv, tkiva, stanice

Ocjenjuje se da je Zakon o krvi i krvnim pripravcima usklađen s Direktivom 2002/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 27. siječnja 2003. kojom se utvrđuju standardi kvalitete i sigurnosti za prikupljanje, testiranje, preradu, čuvanje i distribuciju ljudske krvi i krvnih pripravka. Zakonom je predviđena uspostava mreže transfuzijske djelatnosti te su definirane mjere koje obuhvaćaju planiranje potreba za liječenjem bolesnika lijekovima koji se proizvode iz ljudske krvi, promicanje načela samodovoljnosti, osiguravanje uvjeta za podizanje javne svijesti, osiguravanje sredstava za usklađivanje postupaka, uspostavljanje i osiguravanje zdravstveno-informacijskog sustava, osiguravanje razvitka znanstvene djelatnosti iz područja transfuzijske medicine i osiguravanje uvjeta za edukaciju zdravstvenih radnika iz područja transfuzijske medicine.

Zakonom o krvi i krvnim pripravcima predviđeno je donošenje tri pravilnika čiji su nacrti izrađeni. Pravilnikom o primjeni Zakona o krvi i krvnim pripravcima u odnosu na tehničke zahtjeve preuzet će se Direktiva Komisije 2004/33/EZ od 22. ožujka 2004. kojom se primjenjuje Direktiva 2002/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća u odnosu na određene tehničke zahtjeve za krv i krvne pripravke. Pravilnikom o sljedivosti i praćenju ozbiljnih štetnih reakcija i događaja preuzet će se Direktiva Komisije 2005/61/EZ od 30. rujna 2005. o

provedbi Direktive 2002/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu zahtjeva za sljedivost i obavještanje u slučaju štetnih rakcija i događaja. Pravilnikom o sustavu kvalitete u ovlaštenim transfuzijskim ustanovama preuzet će se Direktiva Komisije 2005/62/EZ od 30. rujna 2005. o provedbi Direktive 2002/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu normi Zajednice i specifikacija koje se odnose na sustav kvalitete za transfuzijske ustanove. Njihovo donošenje je predviđeno za II. kvartal 2007. godine.

Hrvatska ocjenjuje da je zakonodavstvo u području tkiva i stanica u velikoj mjeri, osim u dijelu reproduktivnih stanica, usklađeno s propisima EU te pruža zakonsku osnovu za uređenje ovoga područja sukladno zahtjevima Direktive 2004/23/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 31. ožujka 2004. o određivanju standarda kvalitete i sigurnosti za postupke darivanja, nabave, testiranja, obrade, čuvanja, skladištenja i raspodjele tkiva i stanica ljudskog podrijetla i Direktive Komisije 2006/17/EZ od 8. veljače 2006. o provedbi Direktive 2004/23/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 31. ožujka 2004. s obzirom na tehničke zahtjeve za darivanje, nabavu i testiranje tkiva i stanica ljudskog podrijetla.

Postojeće neusklađenosti u pogledu reproduktivnih stanica uskladit će se do dana pristupanja Hrvatske EU.

III.b.5. Mentalno zdravlje, društveno gospodarski čimbenici zdravlja (zdravstvene nejednakosti), alkohol, rak, okoliš i zdravlje

Izrada nacrta strategije unaprjeđenja *mentalnog zdravlja* predviđena je za IV. kvartal 2007. godine. Strategija će biti usklađena s Rezolucijom Vijeća o unaprjeđenju mentalnog zdravlja od 18. studenog 1999. godine (2000/C 86/01), Zaključcima Vijeća o suzbijanju stresa i problema vezanih uz depresiju od 15. studenog 2001. godine (2002/C 6/01), Zaključcima Vijeća o suzbijanju stigmatizacije i diskriminacije u vezi s mentalnim poremećajima od 2. lipnja 2003. godine (2003/C 141/01) i Zaključcima Vijeća o akciji Zajednice na području mentalnog zdravlja od 3. lipnja 2005. godine.

U tijeku je postupak prilagodbe metodama i načinima praćenja opsega *zlouporabe droga* Europskog centra za nadzor droga i ovisnosti (*European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction - EMCDDA*) koji se provodi kroz projekt CARDS 2004 "*Strengthening the Croatian Capacity to Combat Drugs Trafficking and Drugs Abuse*". Hrvatska u kratkom roku očekuje potpisivanje sporazuma s Europskom zajednicom koji će hrvatskim predstavnicima omogućiti da sudjeluju u radu EMCDDA. Do kraja 2008. godine, planira se uspostaviti sustav ranog uzbunjivanja (*Early Warning System*) za slučaj pojave novih psihoaktivnih tvari, sukladno EU standardima.

U svrhu daljnjeg usklađivanja s Preporukom Vijeća 2003/488/EZ od 18. lipnja 2003. o prevenciji i smanjenju štetnosti za zdravlje uzrokovane ovisnosti o drogama, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi osnovalo je međuresornu radnu skupinu za definiranje mjera unaprjeđenja prihvata ovisnika nakon izdržavanja zatvorske kazne koje će biti donesene tijekom 2008. godine.

Vežano uz područje *prehrane*, izrađen je Nacrt nacionalnog akcijskog plana za prevenciju i smanjenje prekomjerne tjelesne težine 2007.-2011. čije je usvajanje predviđeno u III. kvartalu 2007. godine.

Za cjelovitu hrvatsku strategiju o **alkoholu** predviđeno je pripremno razdoblje tijekom 2007. godine te nakon provođenja međuresornih konzultacija i izrade dokumenta i njegovo usvajanje. Primjena je predviđena do dana pristupanja Hrvatske EU. U postupku izrade je i prvi nacrt prijedloga hrvatskog Akcijskog plana o alkoholu. Dovođenje nacrtu predviđeno je za kraj 2007. godine, a usvajanje i primjena do dana pristupanja Hrvatske EU.

Što se tiče područja **društveno-gospodarskih čimbenika zdravlja (zdravstvene nejednakosti)**, u cilju provedbe Zaključka Vijeća o zdravom načinu života, edukaciji, informiranju i komunikaciji od 2. prosinca 2003. godine (2004/C 22/01) i Rezolucije Vijeća o djelovanju na odrednice zdravlja od 29. lipnja 2000. godine (2000/C 218/03), Hrvatska je u Nacionalnoj strategiji razvitka zdravstva za 2006.-2011. godinu predvidjela donošenje nacionalne strategije javnog zdravstva.

Vezano uz **probir (screening) raka**, ocjenjuje se da su Nacionalni program ranog otkrivanja raka dojke iz 2006. godine, kao i mjere u Planu i programu mjera zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja, potpuno u skladu s Preporukom Vijeća 2003/878/EZ od 2. prosinca 2003. o probiru (*screening*) raka.

Što se tiče ranog otkrivanja raka vrata maternice, također se ocjenjuje da su mjere u Planu i programu mjera zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja u potpunosti usklađene s navedenom Preporukom Vijeća o probiru raka kao i mjere otkrivanja kolorektalnog raka. Za kolorektalni rak, hrvatski Plan i program se odnosi na sve osobe starije od 50 godina, dok se Preporuka Vijeća odnosi na dobnu skupinu 50-74 godine. Donošenje nacionalnog programa ranog otkrivanja kolorektalnog raka prema Nacionalnoj strategiji razvitka zdravstva 2006.-2011. predviđeno je za II. kvartal 2007. godine.

Vezano uz područje **okoliša i zdravlja**, ocjenjuje se da je hrvatsko zakonodavstvo u velikoj mjeri usklađeno s pravnom stečevinom na području zaštite od elektromagnetskih polja. U cilju postizanja pune i učinkovite primjene pravne stečevine nastavit će se s usklađivanjem zakonodavstva u ovom području kroz donošenje posebnog propisa o zaštiti zdravlja radnika od neionizirajućih zračenja na radnom mjestu sukladno Direktivi 2004/40/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o minimalnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima vezano uz izloženost radnika štetnim fizikalnim čimbenicima (elektromagnetskim poljima). Izrada i donošenje navedenog propisa predviđena je za kraj 2007. godine.